

Lehtiseminaarissa kuvien taikaa

Pitäjälehtien edustajia kokoontui jälleen sanan ja kuvan äärelle Karjalatalolle tammikuun lopulla. Paikalla oli kymmenen osallistujaa yhteensä kahdeksasta lehdestä. Esittelyssä kävi hyviin esiin lehtisadon monipuolisuus. Kertavuotisista julkaisuista kahden viikon tuotantorytmiin ja monta muuta tekemisen mallia siinä välissä. Perinteet näissä asioissa pysyvät ja pidetään kunniaa, omiin tekemisen tapoihin on totuttu.

Syksyn lehtiä nämäkin. Kuva Elina Orpana. >

Sanoista ja kuvista nousivat tällä kertaa kuvat huomion keskipisteeseen. Opastajana toimi **Elina Orpana** Karjalan Liitosta ja teemana kuvien valinta, kuvien tulkinta ja kuvien keskinäinen ryhmittäminen. Esitehtävillä oli jo tuotu aiheita lähemmäksi ja harjoitukset paikan päällä antoivat näkökulmia pitäjälehtien sisäpiiristä.

Kuvan tulkinnessa painopiste on siirtymässä kuvan ottajasta kuvan katsojaan. Tokihan edelleen voi ja saa askarruttaa, mitä kuvaaja on ottaessaan ajatellut tai tavoitellut. Kuitenkin kiinnostavampaa on se, mitä katsoja näkee, kokee, ajattelee, tuntee kuvan taikka kuvasarjan äärellä. Tiedon rinnalle nousee mielikuvien joukko, joka on henkilön

omiin kokemuksiin perustuvaa tai asiointien yhdistelyä. Laaja kirjo tuloksia. Joskus kuvasta tulee yhdistävä tekijä, kuten kuvat lapsista sodan uhreina.

< Elina Orpana kuvavarastonsa parissa. Kuva Liisa Katajainen.

Aineksia on arjessa lähellä ja uutta perintöä tehdään.

Opimme sen, ettei valittavan kuvan aina tarvitse olla kaikkein kaunein, tasapainoisin, liikkumattomin tai valovoimaisin. Myös liike, varjo, osittain näkyvät henkilöt tai asiat voivat tuottaa elämyksiä. Kuvateksteillä pitäisi osata tukea kuvan sanomaa ja antaa vastauksia ainakin ilmeisimpiin kuvan herättämiin kysymyksiin. Teksti tukee tietoa, mutta tunnepuolta saattaa sykähdyttää sanatonkin kuva.

Tässä on viestiä meille lehteä kokoaville, valintoja tekeville. Sama viesti sopii kaikille omia kirjoituksiaan tekeville ja niihin kuvia harkitseville. Jos olette valintatilanteessa epävarmoja, laittakaa useampia vaihtoehtoja.

Kun nyt katsoo 60-luvun ja 70-luvun pitäjälehtiä, jää kaipaamaan kuvia. Siihen aikaan kuvien tuottaminen oli kallista ja aikaa vievää, osaselityksenä sekin. Aika ei ollut niin kuviin suuntautunut ja tuhat sanaa sai korvata kuvan. Onneksi löytyy edelleen kuva-arkistoja ja perhealbumeita, jotka tuovat erilaista elämänpäiää tähän hetkeen tulkittavaksi. Onneksi on kuvan ottajia tästä ajasta muille nyt ja myöhemmin muistettavaksi.

Mervi Piipponen puhutti meitä Karjalan perinnöstä ja miten lehtiin saatetaan sisällöksi sadan vuoden teemaa. Perintöä tulee siis sieltä kaukaa, mutta yhtä lailla aineksia on arjessa lähellä ja uutta perintöä tehdään edelleen. Mielenkiinnolla voi jäädä seuraamaan miten sadan vuoden kaari näkyy eri pitäjälehtien sisällöissä.

Yhteisen osuuden päätteeksi toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg** viesti liiton ajankohtaistapahtumista. Kesäjuhlan valmistelu on käynnissä jo täysipainoisesti ja Jyväskylän puitteet antavat kaikille toimijoille tilaa näyttää sekä näkyä.

– Hannu Rastas –

Uusikirkko-Kanneljärven päätoimittaja Outi Grusander kommentoi Jaakkiman Sanomia, jonka edustajina etualalla ovat päätoimittaja Tea Itkonen ja kustannusyhdistyksestä Matti Tiilikka. Taustalla Eeva Hasunen Ruskiilainen-lehden toimituksesta. Kuva Elina Orpana.

Arja Kulmala ja Hannu Rastas yhteisen tehtävän kimpussa. Arja on aloittanut Heinjokinen-lehden päätoimittajana hiljattain. Kuva Elina Orpana.

Suomi täyttää sata ja maa on täyttymässä teematapahtumista, kirjoista ja muista muistelmista. Miksipä emme lehtenä kantaisi korttamme kekoon. Emme kuitenkaan ihan koko Suomea lähde koluamaan, vaan keskitymme Johannekseen sata vuotta sitten. Ylhäällä on teeman tunnus, jonka alla nostamme tänä vuonna vuoden 1917 erilaisia aiheita esiin.

Lehtitoimikunta tuo joka numeroon tiedon palasia luettavaksi ja katsottavaksi. Tarvitsemme kuitenkin apua asiaan. Aineistovihjeetkin ovat paikallaan, mutta avaamme samalla teeman kaikille kirjoittajille käyttöön. Teillä voi olla tietoja suvun tai perhepiirin merkittävistä tapahtumista tuolta vuodelta. Syntyneitä, edesmenneitä, avioituneita, muuttaneita, joiden hetkistä tai elämäntarinasta aika värityy. Tietysti valokuvat antavat aina mahdollisuuksia siirtyä ajassa vuosisadan taakse. Olette saattaneet muutenkin törmätä tietoihin, joissa Johannes 1917 peilautuu meille arjessa tai juhlassa. Vuosi oli dramatiikkaa täynnä ja loi perustaa kansalaissodan koettelemuksille. Johannes oli myös rajaseutua, koska Pietari oli kohtuullisen lähellä ja suuret muutokset siellä vaikuttivat suoraan tai Viipurin kautta. Luodaan yhdessä ajankuvaa.

Eduskunnan ikkuna

Vaaleilla valittu eduskunta aloitti työnsä huhtikuussa 1917. Tilanne oli erikoinen, koska vaalit oli pidetty jo edellisenä kesänä. Eduskunnan voimasuhteet olivat poikkeukselliset, yhdellä puolueella Sosialidemokraateilla oli 103 paikkaa ja siten suora enemmistö. Vastaava tilanne ei ole toistunut.

Vuoden 1917 alussa Johanneksen väkiluku oli 7175, josta määrästä Uuraan alueella oli kirjoilla noin 1200. Uuras oli tuolloin vielä täysimittaisesti Johanneksen aluetta, sen kasvu oli vahvaa ja väestömäärä kaksin-kolminkertaistui tulevina itsenäisyyden vuosina. Vaalitulastoista selviää, millaisena Johannes näyttäytyi Eduskunnan ikkunasta. Äänioikeutettuja kunnassa oli noin 3200. Ikäraja oli selvästi nykyistä korkeampi 24 vuotta. Monet sadat oikean ikäiset olivat kuitenkin vailla äänioikeutta. Syynä voi olla siirtyminen töihin kauas kotipitäjästä tai lähtö armeijan määräämiin vallitustöihin. Syynä voi olla myös köyhäinhoitoon joutuminen tai veronmaksun laiminlyönti. Johanneksessa vaalikelpoisia oli 44 % väkiluvusta eli suhteessa samaa tasoa kuin koko maassa. Äänestysprosentti oli 57, noudatti myös yleistä tasoa. Äänistä enemmistön eli 52% sai Sosialidemokraattinen puolue, Maalaisliitto 36%, Nuorsuomalaiset 6% ja vanhempi Suomalainen Puolue 4%. Prosentti hylättiin ja yhden prosentin sai Kristillinen työväenliitto. Valtakunnallisessa vertailussa suurin poikkeama on Maalaisliiton vahva kakosensasella, sillä eduskuntapaikkoja puolueella oli vain 19 eli noin kymmenesosa. Ruotsalaisella kansanpuolueellakin oli suurempi paikkamäärä vallan saleissa. Johanneksessa Suomalaispuolueet olivat niukasti kannatettuja.

Eduskuntatyö päättyi ristiriitoihin jo elokuussa 1917 ja lokakuun alussa pidettiin uudet vaalit. Valtakunnallisesti Sosialidemokraattien enemmistövalta päättyi, paikkaluku oli silti korkea 92. Äänestysprosentti nousi korkeaksi ollen hivenen alle 70%. Johanneksessa saatiin äänestäjät samalla asteella liikkeelle vaalipäivinä. Sosialistien kannatus pysyi pitäjässä enemmistötasolla ja jopa hivenen kasvoi, vastaavasti Maalaisliitto jäi aikaisempaa hieman alemmalle tasolle. Suomalaisuuspuolueet olivat yhdistäneet joukkonsa ja saivat Johanneksessa likimain entisen kannatuksensa.

Tämä on yksi avattu ikkuna sadan vuoden takaiseen kotipitäjään. Avatkaamme niitä lisää.

– Hannu Rastas –

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Tilausmaksun ja jäsenmaksujen info

s. 2

Karhulasta Liedon luomuun

s. 4-5

Vuoden karjalainen ruoka

s. 7

Vanhaa kuva- ja lehtisatoa avattu

s. 8

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Henkilötarinoita pinossa

Viime syyskauden kirjoitusteema sai muistelijoina mukaansa. Lehdelle kertyi kymmenkunta suoraan siihen liittyvää tekstiä. Sen lisäksi samoilta tahoilta tuli muita muistelmia lähes toinen mokoma, joten on aihetta kiittää aktiivisuudesta lehden suuntaan. Lehtitoimikunta käy kirjoitussatoa läpi nyt talvikaudella ja ryhdyimme kevätnumeroissa niitä muillekin välittämään. Emme sulje henkilötarinoiden kanavaa tähän, vaan ovi on avoinna uusille aineistoille.

Meidän monipuolisuutemme on tietysti tulevinakin aikoina kiinni kirjoitusharrastuksen voimasta sekä henkilökohtaisista näkökulmista perinteisiin tai uusiin asioihin. Kokemuksia, tietoja, tunteja – kaikella on sijansa. Ja palautteista me tiedämme, miten suuri merkitys kirjoitusmuistamisilla on tekijöille itselleen.

Johannes 100

Etusivulla nostetaan esiin tarkka teema, johon me lehtitoimikuntana tartumme ja haastamme johannekselaiset taustavoimamme yhteiseen tehtävään. Tavoite on selvittää millainen oli kotipitäjä silloin, kun maamme kulki vaikeita vaiheitaan kohti itsenäisyyttä. Kyse on vuoden 1917 tapahtumista sekä ihmisistä tapahtumien keskellä, kyse on sotaa käyvän maailman paikallisista vaikutuksista, kyse on elinkeinon muutoksista, elintarvikehuollon ongelmista, poliittisen kentän käänteistä ja ilmiöistä kuntatasolla, yhteisten toimien sekä yhdistysharrastusten jatkuvuudesta levottoman ajan pyörteissä, myös perheiden tavallisesta arjesta tai juhlahetkidistä.

Tuollainen läpivalaisu on näin kaukaa katsoen mahdollon tehtävä täysimittaisena kuvauksena. Paljon arvokasta tietoa on kadonnut ajan käänteissä, henkilökohtaiset muistajat ovat manan majoilla. On kuitenkin arkistoitua asiaa, on kyläkirjojen antia, on lehtien sivuille tallentunutta, on kotialbumia. Eikä pidä väheksyä tarinoita, jotka vähän värittyinäkin tuovat mennyttä lähelle. Tehdään siis se, mikä kohtuudella voidaan tästä teemasta.

Suomi 100

Valtakunnallisesti viritetty teemavuosi täyttyy paikallisista tapahtumista, joihin on osaksi keinotekoisesti lyöty otsikon leima. Joukossa on myös vakavia ja oivallisia mahdollisuuksia tutustua uuden kotiseudun tapahtumiin ennen evakkovuosien aikaa tai ennen omien muistikuvien aikaa. Tästä on Paimion Karjalaseuran ja kansalaisopiston yhteishanke hyvänä esimerkkinä. Tammikuussa alkanut esitysten sarja jatkuu kuukausittain koko kevätkauden ja jatkuu edelleen koko syksyn. Takasivulta pääsette katsomaan esitysaiheita ainakin yleistasolta, asiantuntijoiden joukko on varsin vakuuttava. Edessä on paimiolaisten vaiheista sekä maamme vaiheista näkökulmia ja tietoja, joihin ei tavallinen kulkija törmää. Paimio-Sali oli jo ensi-illassa varsin ylösotettu, joten haasteensa siinäkin.

Johannekselainen

— JOHANNEXSELÄISEN PERINTEEN VAALIJA — 66. VUOSIKERTA —

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannekseura@elisanet.fi. Muussa muodossa Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Seuraava numero ilmestyy maaliskuussa. Aineiston toimittaminen viimeistään 25.2. 2017 mennessä (painopv 9.3.).

Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Osa tilaajista saa sen jo painopäivää seuraavana päivänä ja kaikki kotimaan tilaajat viimeistään kolmantena arkipäivänä painopäivän jälkeen. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Simo Tapio Hänninen kuoli 16.12.2016 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 24.10.1936 Johanneksessa. Kaipauksella muistavat Anja, Jari ja Kristiina perheineen, Marianne ja Timo perheineen, Iina, Tiina ja Ada sekä sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Leo Juhani Karvanen kuoli 23.12.2016 Piikkiössä. Hän oli syntynyt 20.2.1939 Johanneksessa. Kaivaten muistavat Ari, Kai, Eija ja Antti perheineen sekä sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu.

Pertti Juhani (Petteri) Kesäläinen, syntyi 7.6.1944 Johanneksessa, Hannukalan Papinniemessä ja kuoli 8.12.2016 Kaarinassa. Kaivaten muistavat Marjatta, Juha, Katja, Joni ja Juho, veljet sekä muut omaiset ja ystävät.

Erkki Linkinen syntyi 5.6.1937 Johanneksen Kivitokeessa ja menehtyi TYKS:ssä 18.11.2016. Siunattu vanhempiensa viereen läheisten läsnä ollessa 16.12.2016. Kaivaten ja muistaen Salme, Seppo, Juha perheineen, Henna, Maija ja Seppo sekä muut sukulaiset ja ystävät.

Urpo Ilmari Loikas kuoli 29.12.2016 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 24.3.1939 Johanneksessa. Suurella rakkaudella muistavat Jaana ja Jyrki perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Helga Lahja Rintala o.s. Kesäläinen kuoli 24.12.2016 Naantalissa. Hän oli syntynyt 12.11.1924 Johanneksessa. Rakkaudella muistavat Riitta, Kari-Ville ja Vili, Katri ja Ville sekä sukulaiset ja ystävät. Siunattu Naantalin kirkossa 28.1.2017.

Reformaation merkkivuosi

Viime syksynä alkoi vuoden mittainen reformaation merkkivuosi. Muistetaan 500 vuotta sitten alkanutta kirkollista uutta vaihetta. Luther halusi muuttaa katolista kirkkoa teeseillään ja opeillaan, mutta vastahanka johti kirkon jakautumiseen –uuden kirkkokunnan muodostumiseen. Aiheesta on järjestetty ja tullaan tänä vuonna järjestämään lukuisia määrää teematahtumia. Kirjoja julkaistaan ja artikkeleita laaditaan. Tunnuksena käytetään kuvaa omenapuusta, jolla tuodaan esiin toivoa, kasvua ja tulevaisuutta.

Piikkiön seurakunta toteutti tammikuussa reformaatioteemasta näyttelyn, jonka kokosi Johannestaustainen teologian maisteri Eliisa Lehti. Tiiviiseen tilaan hän oli koonnut monipuolisen tietokokonaisuuden, paljon kuvia ja kopioita alkuperäisistä asiakirjoista sekä henkilötietoja viiden vuosisadan takaa. Lisäksi paikalla oli kymmenien teosten kokoelma aiheesta.

Näyttelyssä oli esillä sävyiltään erikoinen Lutherin vaakuna, joka varmaankin tulee vuoden mittaan vielä vastaan ja vähintään oheisena kuvana. Vaakunaselityskin on olemassa, sillä Luther oli kuvannut vaakunaansa kirjeessä vuonna 1530:

”Kaiken keskuksena on musta risti luonnollisen värisen sydämen sisällä. Sillä joka sydäimestään uskoo, on vanhurskas ...Tämän sydämen tulee olla valkoisen ruusun sisällä, jotta näkyisi, että usko tuo mukanaan iloa, lohdutusta ja rauhaa ... siksi ruusu on valkoinen eikä punainen; sillä valkoinen on henkien ja enkelien väri. Tämän ruusun tausta on taivaansininen, sillä sielun uskon tuoma ilo on tulevan taivaallisen riemun alkua ... Ja tätä taustaa ympäröi kultainen rengas, sillä taivaan autuus jatkuu ikuisesti, ilman loppua ja on kaikkea iloa ja omaisuutta arvokkaampaa, niin kuin kulta on malmeista arvokkainta ja jalointa ...”

Tapahtumia on joka puolella Suomea ja tietoa löydetävissä. Teemaa voit lähestyä uskonnon ohella historian, kirkkohistorian, yhteiskunnan tai aatehistorian suunnalta eikä sekään lista vielä kaikkea kata.

– Hannu Rastas –

Kuvat: Kirkon kuvapankki

Valmistuneita

Emma Kettunen on valmistunut sosionomiksi ja lastentarhanopettajaksi Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Hänen vanhempansa ovat Pia o.s. Pennanen ja Lasse Kettunen. Isovanhemmat Liisa o.s. Hartama ja Keijo Pennanen Viipurista ja Johanneksesta.

Tapahtumakalenteri

HELMIKUU

6.2. Porin seudun johannekselaiset kokoontuvat klo 18 Teljäntorilla, 7. kerros, Yrjönkatu 15.

11.2. Littoisten Karjalaiset ry:n teatterimatka Uuteenkaupunkiin.

18.2. Perinnekäsityökerho Johannes-Seuran toimistolla klo 11 alkaen.

MAALISKUU

18.3. Vaahtola-Rokkala-Riionsaari kevättapaaminen klo 13 Littoisten monitoimitalolla, Tallakatu 2.

18.3. Perinnekäsityökerho Johannes-Seuran toimistolla klo 11 alkaen.

TOUKOKUU

20.5. Perinnekäsityökerho Johannes-Seuran toimistolla klo 11 alkaen. Kevätkauden päättäjäiset.

26.-28.5. Hörkön sukuseurojen matka juurille, ks. sivu 6.

KESÄKUU

2.-4.6. Kotiseutumatka Johannekseen. Kohteina Johanneksen kylät: Vaahtola, Rokkala, Kukkola, Koskijärvi, Tikkala, Kajjala, Karhula sekä saarikohteet Huuonsaari, Revonsaari ja Haltiansaari. Tarkemmin sivulla 6.

5.-7.6. Puusan suvun kesäretki Johannekseen ja Kajjalaan. Tarkempi ohjelma sivulla 7.

16.-18.6. Karjalaiset kesäjuhlat Jyväskylässä.

ELOKUU

5.8. Johannesjuhlat Paimiossa.

Vuoden 2017 Johannekselaisen tilausmaksuista sekä Johannes-Seuran ja KL:n jäsenmaksuista

Johannes-Seurassa hinnat pysyvät ennallaan, mutta Johannekselainen ilmestyy kolmena kaksoisnumerona kahden sijasta. Karjalan Liiton jäsenmaksua korotetaan kolmella eurolla.

- ★ **Johannekselainen vsk (9 lehteä) 30/35 € (Suomi ja Pohjoismaat/ulkomaat)**
- ★ **Johannes-Seuran jäsenmaksu 10/100 € (vuosijäsen/ainaisjäsen)**
- ★ **Karjalan Liiton jäsenmaksu 15 €**

Maksun voi suorittaa 1.1.2017 alkaen Johannes-Seuran tilille FI54 4714 1020 0595 46, BIC POPFFI22.

Merkitse viestikenttään tilaajan/jäsenen tiedot ja maksun aihe. Erityisen tärkeää tämä on, jos maksat toisen henkilön puolesta tai maksat samalla tapahtumalla useamman henkilön maksuja.

Kevättalvella lähetämme laskut niille, jotka rekisterimme mukaan eivät vielä ole suorittaneet maksua.

Toivotamme Johannekselaisen lukijoille ja jäsenillemme rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta!

– Johannes-Seura ry –

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat

Helmikuu

KE 8.2..... klo 12-17

KE 15.2..... klo 12-17

LA 18.2.....klo 11-15

KE 22.2..... klo 12-17

Maaliskuu

KE 1.3..... klo 12-17

LA 4.3.....klo 11-15

KE 8.3..... klo 12-17

KE 15.3..... klo 12-17

LA 18.3.....klo 11-15

KE 22.3..... klo 12-17

KE 29.3..... klo 12-17

– Evakot vastoin tahtaan –

Talo seisoi keskellä aukeaa pihaa. Hiekkakasan vieressä kasvoi suuri, tuuhea kataja. Vanha ulkorakennus piti sisällään navetan ja puuliiterin. Sauna oli tehty hiekkaisen kylätien toiselle puolelle. Maisema oli kolkko ja vastaanotto vielä kolkkompi.

Karjalan evakkoperhe saapui pitkän, uuvuttavan matkan jälkeen uuteen, outoon ympäristöön. Toivo täytti sydämet. Vihdoinkin saisi levätä eikä tarvitsisi pelätä Venäläisten hyökkäystä.

Siirtolaisäiti kokoksi lapset ympärilleen kuin kanaemo poikasensa. Tässä olisi koti, ainakin väliaikainen. Isä joutui jäämään vielä kannakselle, auttamaan evakkoja pääsemään pakomatkoilleen. Äidin huolehdyttävänä olisi kaikki kuusi lasta. Olihan vanhimasta, jo kolmen- toista ikäisestä Annikista apua pienempien hoitamisessa. Kovin oli nuori tuo Ella, juuri kolme täyttänyt.

Talon isäntä suhtautui kylmäkoisesti ”ryssäevakkoihin”. Hänen talossaan oli useampia huoneita, mutta niistä luovutettiin vain yksi hellahuone perheen käyttöön. Saita vanhapoika ei tuntenut myötätuntoa mierolaisia kohtaan.

Heti tehtiin selväksi, että saunaan ei sitten ollut asiaa. Navettaan saisi ottaa jonkin elikon, jos sellaiseen rahat riittäisivät. Olisihan sitä ollut kaksi lehmää Karjalassa, mutta ei niitä koskaan löydetty. Olivat raukat säikähtäneet pitkässä vaelluskulkuessa tykin jyrähdystä ja karanneet metsään. Kanat ja poikaset piti jättää oman onnensa nojaan sotilaitten armoille.

Siunattu kesä piti huolen siitä, ettei kylmä kurittanut Karjalan sitkeää kansaa. Lapset leikkivät päivät pitkät ulkona ja vaatteitakaan ei paljon tarvinnut. Huolta tuotti kuitenkin ainainen ruokapula. Huonekin kävi ahtaaksi kun illan koittaessa äiti levitti siskonpetit lattialle. Eipä siinä tainnut paljon jalansijaa jäädä. Kiitoksen aihe oli, kun isä saapui sotatantareelta Tarvasjoelle perheensä luo. Eikä soitamaan tarvinnut mennä , kun ikää oli jo yli viidenkymmenen .

Helvi-äiti oli puhelias karjalainen ja niinpä hän löysi kylältä perheelleen saunapaikan. Kahden kilometrin päässä asui vanha mummo, nimeltään Tilda Kokkapää. Hän oli ystävällinen mummo ja antoi luvan käyttää saunaansa. Nyt saatiin tehdä saunareissu aina lauantaisin. Pelkäsin tuota sauna. Se oli musta ja pimeä. Lauteet roikkuivat ilmassa jonkinlaisen ketjujen varassa. Ne heiluivat uhkaavasti kun sinne kiipesi. Nurkassa olevaan suureen kivikasaan

Aleks ja Helvi Ratia lemmiensä Lemmikin ja Kestikin kanssa ennen evakkoon lähtöä, lähtöpäivä oli 17.6.1944. →

Lappeenrantaan muutettiin 1946. Isä osti vanhan talon Lappeen Hartikkalan kylästä.

heitettiin löylyä. Pesu suoritettiin pienissä emalipesuvadeissa. Saunan jälkeen piti laittaa paljon vaatetta päälle, varsinkin talvella.

Äiti oli silytsraudan puutteessa. Sellaiset tarve-esineethän jäivät kaikki Karjalaan. Tuli kiire lähtö sotaa pakoon ja eihän tuollaisia painavia esineitä olisi jaksanut kantaakaan. Hyvä kun sai mukaan vähän vaatetta ja ruokaa.

Niin, siitä silitysraudasta. Tildapa kaivoi ison, rautaisen silitysraudan uunin pankolta ja tokaisi: ”Jos sää tartteet rautaa, ni täss on.” Äiti kiitti raudasta. Laina se vain oli. Usein sitä käytiin lainaamassa. Tildan huusholli näytti kovin kutsaelta ja likaiselta. Niinpä lapset rautaa hakiessaan pujottivat sen kepin varaan ettei siihen tarvitsisi koskea.

Syksylähestyi. Kohta sää alkaisi kylmentyä. Lapset tarvitsisivat lämpimiä vaatteita. Sisällä täytyisi oleskella enemmän kuin kesällä. Tilanahtaus oli kova. Ruokakin oli tiukassa, vaikka navettaan olikin ostettu lehmä ja possu. Maitoa otettiin lapsille juotavaksi, mutta suurimmasta osasta äiti teki voita ja myi sitä. Näin saatiin lisäansioita vaikka jauhojen oston.

Niinpä isä ja äiti tekivät kipeän ratkaisun. Neljä keskimmäistä lasta lähetettäisiin Ruotsiin sotalapsiksi. Näin selvittäisiin seuraava talvi paremmin.

Ilmeisesti ikävöin suuresti sisaruksiani. Tästä kertoo tosi tarina Ellasta, joka uhkasi lähteä melomaan siankaukalolla Ruotsiin siskojensa luo.

Talvella katsoin haikeana ulos, kun lunta satoi ja mieleni teki sinne leikkimään. Mutta ei päässyt tytöllä kenkiä. Jalat kasvoivat vanhoista ulos eikä ollut rahaa uusien ostoon.

Ilmeisesti isäni kirjoitti Ruotsiin Ellen-siskoni sijaisvanhemmille ja kertoi kenkäpulasta. Ja niinpä sain postipaketissa minulle sopivat monot. Riemuni oli suuri, kun pääsin lumileikkeihin naapurin lasten kanssa.

Herkkuja ei perheessämme paljon nähty. Niinpä mieleni onkin jäänyt tapahtuma, jossa koin saavani suurta herkkua. Äiti oli käymässä asioilla ja olin isän kanssa kahdestaan kotona. Niinpä menin isän luo silmät toivoa täynnä ja pyysin: ”Isä, annatko taas sitä sokerileipää?” Ja antoihan isä tyttölleen.

Minun yritykseni epäonnistui aina ja kakkara pudota mätkähti lattialle. Mutta herkullista se oli. Eipä sellaista kotona saanutkaan.

Kaikki tämä ystävyys oli siis vain Ellalle tarkoitettu. Vierailut seinän takana piti tehdä isältä salassa. Hän ei olisi missä ään tapauksessa antanut lupaa näihin käynteihin.

Vuoden kuluttua tulivat Lea-siskoni ja Tapio-veljeni Ruotsista takaisin Suomeen. Olin ylen ihastunut siskooni ja roikuin aina hänen perässään. Syksyllä alkoi koulu .Matka oli pitkä ja reitti aluksi outo. Uotoja ja vieraita olivat myös Lean ja Tapiion luokkalaiset.

Leasta tuli koulukiusattu. Evakkojen lapsia ei haluttu ottaa mukaan kaveriporukoihin. Kouluunmeno pelotti. Onneksi opettaja ymmärsi ja puututti asiaan. Hän kehotti Leaa tulemaan luokseen aina kun häntä kiusattaisiin. Siskoni kertoman mukaan vierailut opettajan luona olivatkin lähes jokapäiväisiä.

Äiti pesi samaiselle opettajalle pyykinä ja sai pientä palkkaa työstään. Näin saatiin lisää leivän jatketta. Isä teki läheisessä maatalossa aputöitä. Talon asukkaat olivat niitä harvoja, jotka suhtautuivat evakkoihin ymmärtäväisesti.

Vaikka Lea pitikin pikku siskostaan, huvitti häntä joskus narrata Ellaa.

Evakkokoti Tarvasjoella 1944.
Kuvassa Annikki Ratia 13 v ja Ella
Ratia 3 v.

Leikkasi ruisleivästä ohuen viipaleen, sipaisi rasvaa päälle ja ripotteli kaiken kukkuraksi vielä sokeriakin. Ah sitä nautintoa. Siinä keinutuolissa, isän sylissä, maiskuttelin herkkuaani. Ja isä alkoi köröttelylaulun: ”Panep-pas sop-paan pip-purii, ettei se sop-pa hap-pane.... Ja jokainen kaksioseinen kohdalla sai Ella hyppäyksen korkealle ilmaan.

Jostakin syystä Lauri-isäntä tykkäsi minusta, pienimmäisestä. Toiset lapset hän haukkui ja isä ja äiti olivat vain Venäjältä tulleita ryysii. Minulle Lauri vilkutteli pihalla kohdatessaan ja huuteli perään: ”Tui, tui!” Muistan vielä kerran, jolloin pääsin Laurin puolelle syömään kakkaroiia. Kullankeltaisen kakkaran päälle hän siveli voita ja kääri sen sitten rullalle. Ja sitten tuli oppitunti miten kakkara piti syödä. Pään ollessa pystyssä aloitettiin syönti ikään kuin syötäisiin pitkää makaroonia. Haukattiin ja sula rasva iamistiin välillä tötterön sisältä. Imaisuista huolimatta voi valui pitkkin leukaperiä.

Kerran hän narrasi lähtevänsä takaisin Ruotsiin. Se oli Ellalle kauhea uutinen. Lea juoksi salassa suuren pihakatajan taakse piiloon. Minun lapsen tajuntaani ei mahtunut asian mahdottomuus.

Itkin ja huusin Leaa. Kiersin talon ympäri eikä siskoa löytynyt mistään. Vihdoin kadonnut kurtisti katajan takaa ja oli tyytyväinen tempun täydellisestä onnistumisesta. Tämän jälkeen roikun uskoakseni yhä tiiviimmin siskoni kimpussa.

Viellä yksi talvi vietettiin Tarvasjoen maisemissa. Kesällä 1946 isä osti vanhan talon Lappeen pitäjän Hartikkalan kylästä. Vihdoinkin omaan kotiin. Vaikkei nyt ihan kannakselle, niin Karjalaan kuitenkin. Sinne saapuivat Ruotsista myös sisaruskeni Ellen ja Ahti oltuaan kasvatuskodissaan kaksi vuotta. Nyt oli perhe taas yhdessä. Voitiin aloittaa uusi elämä lähellä rakasta Karjalan kannasta.

– Ella Heino os. Ratia –

Karhulasta Liedon Inkoisiin

Rainingon luomutilaa Liedossa Turun ja Hämeenlinnan välisen Valtatie 10:n vieressä hoitavat Kari Raininko ja hänen veljensä Juha Raininko perheineen. Isä Tauno Rainingon (1916–2012) ja tämän Skyttä-suvun kautta heillä on esipolvissaan pitkä historia Johanneksessa, mutta veljesten juuret ovat kasvaneet syvälle varsinaissuomalaiseen multaan. Juha Rainingon kodissa muisteltiin haastatteluaamupäivän aikana isä-Taunon elämää mennyttä arvostaen ja lämmöllä muistaen. Samalla tila elää vahvasti tässä ajassa, pysyy kehityksessä mukana ja kehrittelee parannuksia. Tuleva tilan jatkaja on jo valmentautumassa tilanpitoon. Raininkolaiset perusominaisuudet näkyvät nuorimmassakin sukupolvessa.

Kaunisto, Raininkojen kotitila Karhulassa.
Kuva: Johannes-Seuran arkisto.

Karhulan peltojen laidalla

Tauno Taavi Skyttä syntyi Anna ja Jaakko Skytän perheeseen vuonna 1916. Jaakon vanhempien Sofia ja Taavetti Skytän suurperhe oli vielä koossa, mutta perheen hajoaminen pienemmiksi yksiköiksi oli jo alkanut. Tauno, Annan ja Jaakon yhdeksänlapsisen katraan kolmanneksi nuorin, varttui Karhulan viljavissa maisemissa vajaan 40 kilometrin päässä Viipurista ja runsaan 15 kilometrin päässä Kämärän asemalta. Hän oppi jo pienestä pitäen sisarustensa lailla talon töitä tehden yritteliääksi ja työteliaäksi ihmiseksi. **Kaunisto**-nimisen kotitilan pinta-ala oli 84 hehtaaria, josta peltoa 44. Viljelyssä oli kevätehnää, kauraa, ohraa ja ruista sekä viimeisinä vuosina myös perunaa. Kanoja, lehmiiä ja nuorta karjaa pidettiin, ja oli myös muita eläimiä. Maito myytiin kylän osuusmeijeriin, jonka isännöitsijänä Taunon isä Jaakko toimi pitkään. Vuonna 1935 perheen sukunimi muutettiin **Rainingoksi**. 1930-luvun lopulla tilan viiden hevosen taakka keveni, kun taloon ostettiin **Fordson**-traktori. Vuotta ennen talvisotaa Tauno osti veljensä **Vilhon, Einon, Onnin** ja **Yrjön** kanssa Kinnassaaren tilan samasta kylästä, mutta sinne heistä ei muuttanut kukaan. Kinnassaari, koko pitäjän eteläisin paikka, oli kokonaispinta-alaltaan 92 hehtaaria.

Sotavuodet

Tauno ehti suorittaa kaksivuotisen varusmiespalveluksen ennen talvisotaa. Syksyllä 1939 Taunon tie kulki ylimääräisten kertausharjoitusten kautta sotaan, jossa hän toimi tykinjohtajana. Vanhemmat ja perhe olivat

Tauno Raininko (ent. Skyttä) 1916–2012	Jaakko Raininko (ent. Skyttä) 1879–1958	Taavetti Skyttä 1850–1930	Jaakko Skyttä 1814–1886	Antti Skyttä 1784–1853
			Anna Wäntsi 1777–1864	
		Sofia Sairanen 1855–1927	Anna Karhu 1823–1893	Simo Karhu 1797–1867
			Antti Sairanen 1815–1892	Maria Skyttä 1801–1880
		Matti Karhu 1847–1906	Valpuri Tikka 1829–1910	Yrjö Sairanen 1785–1854
				Beata Lenkkeri 1786–1855
	Anna Karhu 1880–1956	Ewa Karhu 1851–1922	Matti Karhu 1816–1868	Erik Tikka 1786–1841
			Valborg Iivonen 1816–1858	Regina Tikka 1797–1841
		Beatha Tikka 1824–1895	Anders Ivoink 1786–1848	Antti Karhu 1791–1834
			Helena 1784–?	Beata Hörkkö 1791–1858
			Kristian Karhu 1823–1901	Yrjö Karhu 1794–1856
				Anna Karhu 1792–1866

päättyneet Kankaanpäähän, minne Taunokin ehti hetkeksi, kunnes sota jatkui hänen osaltaan raskaspatteriston jaosjohtajana Hangon rintamalle,

Aunuksen Äänisjärven rannalle ja lopuksi Tali-Ihantalaan. Perheenjäsenet viljelivät vuosien 1942-1944 aikana sekä Kankaanpään tilaa että Karhulan peltoja, vaikkakin kotitila Kauniston rakennukset olivatkin tuhoutuneet jo talvisodassa.

Kaunisto. Piirros: Keijo Virolainen (Karhula - Kotikylä Karjalassa s. 132)

Sotien jälkeen ei sotatapahtumista perheen kesken puheltu, paitsi joskus sotaveteraanien kohdatessa. Sotavuosien kokemukset Taunon osalta jäivät perheelle paljolti avoimiksi.

Uusi alku Liedossa

Vilho, Onni ja Yrjö Rainingon Kankaanpäästä 1940 hankkima tila oli jäänyt suvulle, sillä Vilho ja **Alina** Raininko jäivät sinne, kun toiset palasivat Karhulaan takaisin. Ennen Kankaanpään paikan ostoa oli käyty myös Liedossa Juntolan kartanoa katsomassa. – Isä Tauno aina jutteli, että he olivat käyneet isänsä Jaakon kanssa katsomassa sitä. Oli sovittu valmiiksi kaikki: he ostaisivat kartanon, mutta esikaupunkirjojen teon jälkeen myyjä kuitenkin perui kaupan. Kun oli myös katsottu tilaa Kankaanpäässä, niin päädyttiin siihen. Kun Kankaanpään kauppa sitten oli jo tehty, olisi Juntolan kartanon omistaja ollut halukas sittenkin myymään tilan, kertoo **Juha Raininko**. – Kun sota lopui, osti isä tämän Liedon tilan veljensä Einon kanssa puoliksi 1946. Veljekset viljelivät tilaa yhdessä, ja asuinrakennuksiakin tehtiin vain yksi. Veljesten isosisko **Rauha** oli monta vuotta apuna tilan töissä. 1950-luvun alussa Tauno lunasti Einon maat omiin nimiinsä, ja **Isohallin** tila alkoi kasvaa. Rainingon suvulla oli tästä eteenpäin kaksi tärkeää tukikohtaa: Isohalli Liedossa ja Rajakosken tila Kankaanpään Niinisalossa. Suvulle tuli tavaksi tulla käymään Johannesjuhlien jälkeen Taunon ja **Hennan** luona Liedossa.

– Vaikka isän synnyinkoti olikin Johanneksessa, niin isomman osan elämästään hän vietti Liedossa, Isohallin tilasta tuli oikea koti, toteaa Juha Raininko.

Perhettä ja urheilua

Hiihdon ja juoksun harrastamisen ja niissä kilpailemisen Tauno aloitti jo varhain Karhulan-vuosinaan nuoremman veljensä Yrjön ollessa usein hänen harjoituskumppaninaan. Sotien jälkeen Tauno jatkoi paitsi maanviljelyä myös urheilu-uraansa. Hänen saavuttamastaan tasosta kertoo, että hän sai silloiselta hiihdon päävalmentajalta **Veli Saariselta** kutsun liittyä olympiavalmennettavien joukkoon, mutta siitä hän joutui kieltäytymään.

Oman perheen perustaminen siirsi kilpaurheilun harrastamisen syrjään pitkiksi ajoiksi. Tarvasjokisen **Henna Tuomisen** kanssa Tauno avioitui vuonna 1954, ja vuoteen 1961 päästyä perheessä oli neljä lasta. Kaikki lapset kasvatettiin urheilun pariin, ja vanhimmat heistä aloittivat kilpailemisen jo varhain. Tauno keskittyikin lasten käyttämiseen kilpailuissa näiden ollessa pieniä. 1970-luvun lopulla lasten jo aikuistuttua Tauno aloitti myös itse uudelleen kilpailuihin osallistumisen ja jatkoi veteraanisarjoissa kutakuinkin 90-vuotiaaksi asti. Mitaleita kertyi melkoisesti 1920-luvulta alkaen aina 2000-luvulle saakka. Lapsuudesta alkanut palo urheiluun jatkui läpi elämän ja pysyi perheen ja työn ohella hänen elämänsä eliksiirinä loppuun asti.

Ensimmäinen ja toinen sukupolvi Johanneksen ulkopuolella

Tauno ja Hennan lapset – esikoinen **Kimmo**, kaksoiset **Anne** ja **Kari** sekä nuorimmainen **Juha** – asuvat nykyisin kaikki Liedossa. Kimmo Raininko on toiminut pitkään maatalousalan myyntipuolella, nykyisin Y-Agron palveluksessa. Hänellä on ollut maatila Halikon Hajalassa vuodesta 1986 lähtien. Kimmolla on yksi tytär. Anne Rainingolla on kaksi lasta, poika ja tytär. Anne toimii nykyisin hoitoalalla.

Kari Raininko ja Juha Raininko asuvat molemmat Isohallin tilalla ja hoitavat yhdessä tilayhtymää. Juhalla ja hänen puolisoallaan **Terhi Auvaisella** on kaksi lasta, **Tapani** ja **Sofia**. Tapanista on jo tullut maanviljelijä isänsä ja setiensä

lailla. Hän on käynyt Livian maatalouskoulun Tuorlassa Piikkiössä, ja hänellä on jo omaa vuokrapeltoa viljelyssä. Viime kesänä kokeiltiin mm. tattarin viljelyä. Sofia miettii vielä lopullista ammatillista suuntaansa ja opiskelee parhaillaan designtekstiiliartesaaniksi. Hän pitää verkossa opintoihinsa liittyvää Neulansilmä-blogia. Myös puutarha-ala ja maatalous kiinnostavat. Sofian elämässä on kilpahihto aktiivisesti mukana; hän edustaa Paimion Urheilijoita.

Vastuu nuoremmalle sukupolvelle

1980-luvun alkupuoleen mennessä kaikki perheen pojista olivat käyneet Tuorlan maatilateknisen koulun. Kotitilan töiden ohella he aloittelivat yhteistä yritystoimintaa urakoinnin merkeissä sekä tuottivat turvetta Vapolle. Sukupolvenvaihdos Rainingoilla toteutettiin vuonna 1987. Tauno oli kuitenkin edelleen töissä mukana auttamassa kuntonsa mukaan. Iän karttuessa töitä kevennettiin.

Urheilua loppuun asti

Nuorten hoitaessa tilaa Taunolle jäi enemmän aikaa järjestö-, sotaveteraani- ja seuratoiminnalle, ja ennen kaikkea rakkaimmalle harrastukselleen urheilulle. Vuosittaiset Lapin lumileirit Ylläksellä viikolla 13 sekä itsenäisyyspäivän aikoihin kuuluivat Taunon ohjelmaan. ”Tosimiehistä” koostunut miesporukka ajoi etelästä autol- la Lappiin ja hiihteli perillä päivittäin 50 kilometriä Taunon vetäessä letkaa. Hiihtokilometrejä kertyi kunnioittavasti, esimerkkinä 78-vuotiaana talven 1993–1994 aikana hiihdetty 1900 kilometriä.

Lastenlasten ollessa pieniä Tauno jaksoi hetken aikaa hiihdellä heidän kanssaan hiljaa, sitten piti päästä hiihtämään jo kovempaa. Terhi kertoo huutaneensa monasti: ”Lapset pois ladulta, pappaa tulee takaa...” Tauno kävi veteraanien SM-kisoissa 2000-luvulle asti. Hän jatkoi hiihtämistä aina 90-vuotiaaksi saakka. Kun ei ollut lunta lähimain, hän laittoisukset autoon ja lähti paikoille, mistä sitä löytyi. Ajokortti hänellä oli 91-vuotiaaksi asti. Nimipäiväänsä saakka, elokuuhun 2012, hän kävi kahdesti päivässä sauvakävelyllä omatoimisesti ilman, että kukaan häntä mitenkään auttoi. Taunon kilpailuvietti ei ikinä sammunut: hän katsoi aina kellostaan sauvalenkkiensä sekuntiaikoja. Polvileikkaukset pakottivat loppuvaiheissa ottamaan kävelyn avuksi rollaattorin, mutta sillä hän sitten kulkikin vauhdikkaasti. Vauhdin hurma ei koskaan loppunut.

Elämän kello pysähtyi kuitenkin hänen kohdallaan hieman yllättäen keuhkokuumeen vietyä hänet nopeasti lokakuun lopussa 2012. Innostus urheiluun, kilpailuvietti sekä pyrkimys järjestelmällisyyteen säilyivät Taunossa elämän viime metreille saakka. Nämä raininkolaisille tyypilliset ominaisuudet ovat tunnistettavissa jälkipolvissakin.

– **Sari Scimone** –

Liedon Isohallin tilalle pystytetty ensimmäinen rakennus v. 1946. Rattailla vas. Tauno Raininko, Rauha Raininko ja Jaakko Raininko. Kuva Raininkojen kuva-albumista

Uranuurtajina Suomessa luomukvinoa viljelemässä – Rainingon luomutila

Syyskesällä valtiellä numero 10 kulkevat ovat viime vuosina hiljentäneet vauhtiaan Liedon Inkoisten kylässä nähdessään tien vieressä kauniin puna-oranssina hehkuvat pellot. Myös korkea kuivurirakennus on erityisenä maamerkinä Turun suunnasta tuleville. On saavuttu Raininkojen valtakuntaan, kvinoapeltojen keskelle. Kari ja Juha Raininko ovat kehittäneet kunnianhimoisesti luomutilaansa ja lähteneet mukaan tuotantomuotoihin, mitä toiset ovat empineet. Juha Raininko vastasi kysymyksiin tilan vaiheista.

Keväisiä peltotöitä Rainingon pelloilla. Kuva: Raininkojen kuva-albumista.

Tilanne nimi on Isohalli? Mistä se tulee?

– Nimitys tulee kaukaisemmalta ajalta. Kun isä ja isän veli **Eino** tulivat tänne, oli tila rakentamaton. Paikalliset ovat kertoneet, että tilan vanhan päärakennuksen paikka onkin muinoin ollut nykyisen kymppitien toisella puolella. Nyt jo edesmennyt paikkakuntalainen kysyi kerran tavatessamme: ”Joko olet löytänyt sen merirosvon aarteen?” Kuulin häneltä tarinan, jonka mukaan tanskalainen merirosvo **Hall** olisi asustellut täällä ja tilan nimi olisi peräisin hänestä. Ennen kuin padot ovat tulleet tuohon Juntolan sillan pieleen, vesi on ollut korkeammalla – siitä on todella paljon aikaa – niin tänne olisi päässyt Paimionjokea pitkin purjehtimalla. Legenda merirosvosta elää. Tilan ja paikan vaiheisiin voi liittyä paljon muutakin, sillä muinainen kulkuväylä Hämeen Härkätie kulkee sekini lähellä ja Lieto on muutenkin vanhaa asutusaluetta.

Tila on suvulla vuodesta 1946, nyt toisessa sukupolvesta. Alkuvuodet sukupolvenvaihdoksen (v.1987) jälkeen jatkoitte perinteistä maanviljelystä. Rohkea askel kehityksessä otettiin vuonna 1995, kun tila siirtyi luomuviljelyyn.

Mistä se se lähti, millainen prosessi siinä oli takana?

– Siihen innoitti vierailu Ruotsin Elmia-maatalousnäyttelyssä vuotta aiemmin. Kävimme tilavierailulla sikäläisellä isolla maatilalla. Sadosta puhuttaessa sanoivat siellä korjattavan vehnästä keskisatona 10t / ha, mikä meillä ei ollut mahdollista, vaikka pinta-alaa olikin saman verran. Keskustelu tilan väen kanssa sai meidät miettimään oman tilamme tulevaisuutta. Päädyimme kokeilemaan luomuviljelystä. Se oli tavallaan hyppy tuntemattomaan. Yleinen asenne luomua kohtaan oli silloin vielä hyvin epäileväinen, mutta nykyisin se on muuttunut täysin.

Olette maatalousyhtymä, miten teillä työt jaetaan?

– Jokaiselle löytyy oma selkeä sektori, työnjako on aika selvää. Myynti ja markkinointi ovat Juhan vastuulla, kun taas Karin vastuualuetta ovat tuotanto ja tekninen puoli. Yhdessä hoidetaan viljelytyöt ja pakataan herneet. Teemme myös pienurakointia. **Terhi** hoitaa kvinoan

pakkauksen, minun vastuullani ovat kaikki tilan paperiasiat sekä kylväminen, **Kari** puolestaan hoitaa lajittelupuolen, koneet ja niiden korjaukset ja varaosien hankinnat sekä peltojen muokkauksen.

Messuilla käyvät tuotteita esittelemässä **Terhi** ja **Juha**, mukana joskus tytär **Sofia**, ja tarvittaessa käytetään lisäapua. Juhan ja Terhin pojasta **Tapani Rainingosta** tulee tulevaisuudessa tilalle jatkaja, ja hän on tilan töissä mukana saaden samalla isältäään ja sedältään vuosien kokemuksen tuomaa tietoa.

Mitä tilalla viljellään nyt?

–Tilalla ollaan siirtymässä enemmän gluteenittomaan puoleen. Viljelyssä on ruista, puhdaskauraa teollisuuden tarpeisiin, hernettä, kvinoa, tattaria sekä apilaa.

Miten juuri te, ensimmäiset kvinoan tuotteeksi asti saaneet viljelijät Suomessa, päädyitte kokeilemaan kvinoan viljelystä?

– Olin vuonna 2007 Liedon Maamiesseuran puheenjohtajana ja kutsuin

Kari (vasemmalla) ja Juha Raininko tilapuotinsa edustalla. Kuva: Sari Scimone

Keskitalon Marjon (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen erikoistutkijan) pitämään kokoussitelmää. Marjo kertoi ihan kaikesta muusta, mm. valumista, viljoista ja mainitsi myös kvinoan. Siitä se ajatus lähti.

Minkäkokoisella peltoalalla viljelette kvinoa?

– Aloitimme yhdellä hehtaarilla 2009, kun löytyi muutaman kilon pussi siementä. Se tuotti hyvän sadon, ja pelto oli todella kaunis. Tulevana kesänä kvinoan viljelyala tulee olemaan vajaa 100 hehtaaria. Nykyään käyttämämme siemen on jalostettu paremmin Suomen oloihin sopivaksi. Kvinoan viljely on ollut opettelua, ja aina opitaan lisää.

Millainen kvinoa on viljellä? Entä miten se pärjää, jos kesä on kylmä ja sateinen?

– Kvinoa vaatii pitkän kasvukauden. Viljelykiertoa on noudatettava; peräkäisinä vuosina ei voi laittaa samaan peltoon. Kvinoa tarvitsee kasvupaikallaan suojaa ja lämpöä. Kuuma ja kuiva kesä olisi ihanteellinen, sillä kasvi ei kestä märkyyttä. Melkeinpä joka kolmas vuosi on ollut katovuosi. Kvinoapellot on valikoitava hyvin tarkkaan.

Mitä jakeluväyliä käytätte gluteenittomalle luomukvinoallenne?

– Olemme mukana Ruokakeskon jakelussa, joten kvinoaamme voi ostaa kaikkialta Suomessa. Lisäksi on pieniä erikoiskauppoja ja ravintoloita, jotka ostavat meiltä suoraan. Meillä on myös yksi alihankkija, joka ostaa meiltä ja pakkaa itse. Myymme myös messuilla sekä kvinoa että hernetä sekä suoraan omalta tilalta tilapuodistamme tai verkkokaupastamme.

Mikä on tilan menestymisen salaisuus?

– Pidetään oma linja; tutkimme tarkkaan kaikki tuotteemme ja varmistamme, että tuotteemme ovat varmasti täysin gluteenittomia. Ravintoainesisällöt tarkistetaan, samoin tuotteiden säilyvyys. Voimme nukkua yömmehä rauhasa tietäen, mitä me myymme, toteavat Juha ja Terhi yhteen ääneen.

Rainingot ovat tervejärkisesti investoimalla pysyneet mukana kehityksessä. Yhtymän uusin investointi on viime vuonna valmistunut kuivuri, joka lienee yksi maamme suurimmista pakettikuivureista ja joka 29 metriä korkeana on vaikuttava ilmentys. Kari ja Juha Rainingon luotsaama Isohallin tila kuuluu peltopinta-alaltaan Suomen 50 suurimman joukkoon. Tilan tuotantokoneisto ja laitteet kuuluvat alan nykyaikaisimpiin. Myös Karhulassa Rainingot halusivat kulkea kehityksen etujoukoissa. Perinne jatkuu.

– Sari Scimone –

Juha (vasemmalla) ja Kari Raininko kvinoapellolla. Kuvan oikeudet: Juha Raininko, kuvaus: Auranmaan Viikkolehti

Rainingon luomutilan resepti:

Kvinoapyörykät

- 1 raaka peruna
- 1 raaka porkkana
- 1,5 dl keitettyä kvinoa
- 1 muna
- ¼ dl korppujauhoa
- 2 salottisipulia
- suolaa
- mustapippuria
- korianteria
- ½ limen mehu ja kuori

Huuhteleva kvinoa ohjeiden mukaan. Lisää kvinoa kiehuvaan, suolattuun veteen ja keitä kaksi minuuttia. Valuta ja huuhteleva.

Raasta peruna ja porkkana. Lisää loput aineet ja sekoita tasaiseksi massaksi. Paista voi-öljyseoksessa.

KVINOA Chenopodium quinoa

- Alun perin eteläamerikkalainen, inkaintiaanien tärkein ravintokasvi Andeilta.
- Suurimmat tuottajat Peru, Bolivia, Ecuador (tuottavat 90% maailman kvinoasta).
- Ei ole heinäkasvi, sukulaiskasveja jauhosavikka, punajuuri ja pinaatti.
- Kvinoan siemenissä on runsaasti proteiinia ja aminohappoja. Aminohapoista arginiini ja lysini pitävät verisuonet elastisena ja kimmoisina. Aminohapot auttavat lihaksia palautumaan rasituksesta.
- Kvinoa sisältää runsaasti ravintokuitua sekä kivennäisaineita (fosfori, magnesiumi, rauta, kalsium).
- Siemenien sisältämä tärkkelys sulaa hitaasti elimistössä – nälkä pysyy pitempään loitolla.
- Suomalainen gluteeniton luomukvinoa sopii kaikille terveydestään huolehtiville, mutta erityisesti urheilijoiden ja keliaatikoiden ruokavalioon.
- Kvinoan maku on mieto ja pähkinäinen.
- Siemeniä voi käyttää kokonaisina, jauhettuina, keitettyinä tai paahdettuina.
- Kvinoa käy mm. puuroihin, piirakoihin, laattikoruokiin, jälkiruokiin ja leivonnaisiin.
- Siemenet tulee huuhdella ennen käyttöä!

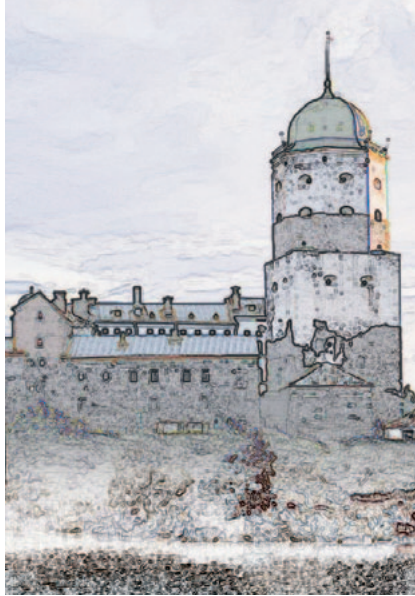
Johannes-Seuran kotiseutumatka 2.–4.6.2017

Tervetuloa perinteiselle kotiseutumatkalle Viipuriin ja Johannekseen. Majoitus hotelli Lokissa Johanneksessa. Matkakohteena Johanneksen kylät: Vaahtola, Rokkala, Kukkola, Kaijala, Koskijärvi, Karhula, Tikkala sekä saarikohteet Haltiansaari ja Revonsaari.

MATKAOHJELMA, REITTI JA AIKATAULU

2.6. (perjantai) Lieto-Turku-Paimio-Salo-Helsinki-Porvoo-Hamina-Vaalimaa-Viipuri-Johannes

Lieto/ Shell Roine.....	5.30
Turku/ Linja-autoasema (tilausajolaituri 9)	6.00
Paraisten th.	6.15
Piikkiö/ Shellin pys.	6.25
Paimio/ Vistamatkat, Vistantie 24.....	6.40
Halikko/ Desing Hill (tarvittaessa)	7.05
Salo/ Piihovi (tarvittaessa)	7.10
Suomusjärvi/ TB-Kivihovi (tarvittaessa)	7.30
Lohja/ ABC	7.50-8.20
Espoo/ ABC-Nihtisilta liikenneasema tarvittaessa	8.50
Helsinki/ Kiasman pysäkki	9.15
Karhula/ Amiraali (ruokailumahdollisuus).....	10.50-11.50
Vaalimaa/ tullit+Viipurin Veikot	12.50-14.30
Viipuri	
Johannes/ Lokki-hotelli, majoitus	
Päivällinen hotellin ravintolassa	18.00

3.6. (lauantai) Johannes/kylät ja saaret

Aamiainen hotellissa. Hotellin edestä kävellen veneelle rantaan, jonka jälkeen bussilla kylille. Saarissa oloaika sopimuksen mukaan. Kylillä viipymiset myös sopimuksen mukaan. Paluu hotellille ja päivällinen.

4.6. (sunnuntai) Johannes-Viipuri + kotimatka Viipuri-Helsinki-Turku

Aamiainen hotellissa. Huoneiden luovutus ja tavarat bussiin. Ajo Viipuriin ja ostokset. Kotiinlähtö kaupporilta klo 13.00. Ajo Vaalimaalle, tullit ja tax-free ostokset. Ajo rajalta Karhulaan Amiraaliin, jossa ruokailumahdollisuus. Tauko myös Lohjalla. Ajo Turun seudulle, jossa olemme n. klo21.

Matkan hinta 259 €/hlö + viisumi 75 €/hlö sisältää seuraavat palvelut:

- ◆ bussimatkat Vistamatkojen hyvin varustetulla bussilla
- ◆ majoitus Johanneksessa hotelli Lokissa H2 huoneissa
- ◆ aamiaiset x2 ja päivälliset x2
- ◆ viisumi, Viisumikeskuksen palvelumaksu, Fennian matkustajavakuutus, rekisteröintivero Venäjän valtiolle, sekä toimiston viisumintäyttökustannus
- ◆ matkaemännän/Liisa Katajainen ja Vistamatkojen kuljettajan palvelut

Lisämaksusta: H1 lisämaksu 30€/yö ja mahdolliset taksikuljetukset ja venekuljetukset. Jos et varaa matkaa huonetoverin kanssa yhdessä, varaudu maksamaan H1 lisä. Venekuljetukset pyritään järjestämään samoilla veneillä kuin aikaisempinakin vuosina. Venekuljetuksen hinta maksetaan bussissa menomatalla. Venekuljetuksen hinta ei sisälly perushintaan.

Matkan hinta perustuu 31.12.2016 mennessä julkaistuihin ja kyseisenä päivänä voimassa oleviin hintoihin, tariffeihin, valuuttakursseihin ja veroihin. Niiden muuttuessa pidätämme oikeuden muuttaa hintoja vastaavasti. Peruutus- ja matkaehdot matkatoimistosta. **Vastuullinen matkanjärjestäjä matkatoimisto Vistamatkat Oy Paimio.**

Muita yksityiskohtia:

Varausmaksu **100€/hlö** ilmoittautumisen jälkeen sopimuksen mukaan. Loppumaksu **159€/hlö +75€/hlö** 28.4. mennessä, sen jälkeen varauksen yhteydessä. Viisumia varten passitiedot 28.4. mennessä.

Esitätetty viisumikaavake täyttöohjeineen lähetetään matkustajalle varausmaksun jälkeen. Papereiden palautus 28.4. mennessä.

Viisumia varten tarvitaan:

- ◆ hyvätasoinen, mustavalkoinen passikopio kuvasivuaukeamasta
- ◆ 1 kpl passikuva
- ◆ esitätetty viisumianomuskaavake täytettynä

HUOM. Matkalle tarvitaan passi, jonka pitää olla voimassa 6 kk matkan jälkeen. Matkan varaukset **Liisa Katajainen** puh. 040-7410425 tai vastuulliselta matkatoimisto Vistamatkoilta puh. 02-4775600.

Hörkön sukuseurojen matka Johannekseen 26.5. – 28.5.2017

Tervetuloa kotiseutumatkalle Viipuriin ja Johannekseen.
Majoitumme Viipurissa hotelli Viipuriin.
Suunnitelma matkareitistä ja matkaohjelmasta:

26.5. perjantai

Lieto / Shell-Roine.....	klo 5.30
Turku linja-autoasema (laituri 9)	6.00
Paraisten th	6.15
Piikkiö / Shellin pys.	6.20
Paimio / Vistamatkat Vistantie 24	6.30
Halikko / Design Hill (tarvittaessa)	6.40
Salo/Piihovi (bussiruudut, tarvittaessa)	7.00
Lohja / ABC-Routio	7.40 – 8.10
Helsinki / Kiasman pysäkki.....	9.15
Karhula /ABC-Amiraali (tauko).....	10.45 – 11.45
Vaalimaa/ Ylä-Urpala tullit.....	n. 12.30 – 14.00
Viipurin Veikot (ostoksia+ rahanvaihtoa)..	n. 14.10 – 14.30
Viipuri, hotelli Viipuri, majoittuminen	n.14.30
Viipurin kirjasto ja omatoiminen kaupunkierros	
Päivällinen.....	19.00

27.5. (lauantai) Kotikyläpäivä Johanneksessa (omat eväät mukaan)

Aamiainen hotellissa. Lähtö hotellilta klo 8.30 Johannekseen, jossa käydään muistomerkeillä ja jatketaan Kaijalaan, Koskijärvelle, Tikkalaan ja Karhulaan. Edetään hitaasti läpi kylien välillä pysähdellen, mahdollinen asuinpaikkojen esittely autosta. Halukkaat jalkautuvat kylille. Kahvittelemme Koskijärvellä Antti Hörkön entisen talon kohdalla n. klo 13.00.

Lähtö Viipuriin klo 15 tienoilla - sovitaan matkalla tarkemmin. Päivällinen Pyöreässä tornissa 19.00.

28.5. (sunnuntai) Viipuri-Vaalimaa-koti

Aamiainen hotellissa. Huoneiden luovutus ja tavarat bussiin 9.00. Ensin Punaisenlähdeentorin kautta, minkä jälkeen mahdollisuus käydä pellavakaupassa (avautuu klo 10) ja sitten kauppahallilla. Lähtö 12.30 Vaalimaalle, jossa tullimuodollisuudet ja mahdollisuus täydentää ostoksia taxfree-myymälässä.

Paluureitti sama kuin tulomat kallakin. Tarpeelliset tautot matkalla (Karhulassa ja Lohjalla). Turun seudulla olemme 21.00 tienoilla.

Matkan hinta 255 €/hlö + viisumipaketti 75 €/hlö=yht. 330 €/hlö

Hinta sisältää seuraavat palvelut:

- ◆ bussimatkat ohjelman mukaan Vistamatkojen bussilla
- ◆ majoitus Viipurissa hotelli Viipurissa 2 hengen huoneissa
- ◆ aamiainen x2 ja päivällinen 2x
- ◆ rekisteröintimaksu hotelliin + viisumi, sen sähköinen siirto
- ◆ viisumikeskuksen palvelumaksu
- ◆ Fennian matkustajavakuutus

Lisämaksusta

- ◆ 1 hengen huoneen lisämaksu 55 € (Jos ilmoittaudut yksin, varaudu maksamaan H1-lisä)
- ◆ mahdolliset pääsymaksut (esim. Viipurin kirjastoon) tai muut palvelut

Ilmoittautumiset ja tiedustelut

Eira Laiho.....	040 5129135
Reijo Hörkkö	040 4191556
Kaija Sipilä	040 8466305
Soile Suomi	050 3427600

Saat ilmoittautumisen jälkeen matkatoimistosta varaus- sekä loppumaksulaskut.

- ◆ varausmaksu **100 €/hlö** (eräpäivä n. 2 viikkoa ilmoittautumisesta; viimeistään 15.03.)
- ◆ loppumaksu **155 €/hlö + 75 €/hlö** (eräpäivä 21.04.)

Kirjeessä on mukana esitätetty viisumikaavake ja täyttöohje, täytä se ja palauta osoitteeseen Vistamatkat, PL 81/ Vistantie 24, 21531 PAIMIO 21.4. mennessä.

Viisumia varten tarvitaan myös

- ◆ hyvälaatuinen passikopio kuvasivuaukeamasta
- ◆ 1 kpl hyvälaatuinen vaaleataustainen värillinen passikuva (ei 6 kk vanhempi)

Tarkista, että passisi on voimassa 6 kk matkan jälkeen ja että se on ehjä.

Matkan hinta perustuu 1.1.2017 vallinneisiin hintoihin ja määräyksiin sekä sovitettuun minimilähtijämäärään, niiden muuttuessa pidätämme oikeuden muuttaa hintoja vastaavasti.

Vastuullinen matkanjärjestäjä matkatoimisto Vistamatkat Oy.

Tuuthaa siekii mukkaa!

MATKATOIMISTO VISTAMATKAT
PAIMIO, VISTANTIE 24, PUH. 477 5600, FAX. 477 5614

Myydään

Johanneksen naisen pitäjänpuku, koko 44. Käsinkudotuista kankaista, pellavainen paita, mukana otsanauha ja koru. Käytetty vain kaksi kertaa.

Tiedustelut puh. **044 3096 245**.
(Joulukuun Johannekselaisessa väärä puhelinnumero)

Vaahtola-Rokkala-Riionsaari kevättapaaminen lauantaina 18.3. klo 13 Littoisten Monitoimitalolla (osoite: Tallakatu 2 Littoinen).

Tervetuloa haastamaa ja muistelemmaa!

Turun Karjala-Seura ry:n

iltamat Rientolassa

Lauantaina 4.3.2017 klo 18
(Os. Pulmusuonkatu 86, Turku)

Viihteellistä ohjelmaa
Teemana Suomi 100 vuotta!

Arpajaiset
Tanssimusiikkia

Tervetuloa!

Piletit 20€
Sis. kahvin ja pullan

Pilettitiedustelut:
Kaija Sipilä p. 040-8466 305
Email: kaijasip@gmail.com

Matkakirje Puusan suvun koti-seutumatkalle Viipuri - Johannes - Koivisto 6.6. – 8.6.2017

06.06. (tiistai) Turku-Paimio-Salo-Helsinki-Vaalimaa–Viipuri	
Turku/ linja-autoasema (laituri 9).....	6.00
Paimio/ Vistamatkat, Vistantie 24.....	6.35
Salo/ Piihovi (bussiruudut, tarvittaessa)	7.00
Suomusjärvi/ Kivihovi (tarvittaessa)	7.20
Lohja/ ABC-Routio.....	7.40-8.10
Helsinki/ Kiasman pysäkki (tarvittaessa)	8.55-9.00
Karhula/ ABC-Amiraali (tauko)	11.40-12.30
Vaalimaa/ Ylä-Urpala tullit	n. 13.20-15.00
Viipurin Veikot (ostoksia + rahenvaihtoa).....	n. 15.00-15.30
Viipuri/ hotelli Victoria, majoittuminen.....	n. 16.30
päivällinen hotellin ravintolassa	19.00

07.06. (keskiviikko) Viipuri-Johannes-Kaijala-Koivisto-Viipuri
Aamiainen hotellissa. Lähtö hotellilta klo 9.15, ajetaan Johanneksen kirkolle/ Vaahtolaan ja edelleen Kaijalaan, jossa bussikahvit ja grilli mukana kylällä. Kaijalasta Summan kautta Koiviston kirkolle, jonka jälkeen poiketaan vielä Uuraassa, sieltä illaksi Viipuriin. Päivällinen Pyöreässä tornissa.

08.06. (torstai) Viipuri-Ihantala-Vaalimaa-kotimatka
Aamiainen hotellissa. Huoneiden luovutus ja tavarat bussiin 9.45. Ajetaan Punaisenlähteen torin kautta; mahdollisuus käydä pellavakaupassa ja kauppahallilla, josta lähtö 12.00 Ihantalaan muistomerkillle. Jatkamme ohitustien kautta Vaalimaalle, jossa tullimuodollisuudet ja mahdollisuus täydentää ostoksia taxfree-myymälässä. Paluureitti sama kuin tulomatkallakin. Tarpeelliset tauot matkalla (Karhulassa ja Lohjalla). Turun seudulla olemme 21 tienoilla.

Matkan hinta: 276 €/henk. + viisumipaketti 75 €/henk. = yht. 351 €/henk., sisältää seuraavat palvelut
◆ bussimatkat ohjelman mukaan Vistamatkojen bussilla
◆ majoitus Viipurissa hotelli Victoriassa H2-huoneissa
◆ aamiainen x2 ja 2xpäivällinen sekä bussikahvit + grillihetki Kaijalassa
◆ rekisteröintimaksu hotelliin
◆ viisumi, sen sähköinen siirto, viisumikeskuksen palvelumaksu
◆ Fennian matkustajavakuutus ◆ kuljettajan palvelut

Lisämaksut
• **H1**-huone, lisämaksu 70 € • mahdolliset pääsymaksut tai muut palvelut
Ilmoittautumiset: **Matti Puusa** 0400 128120 tai matti.puusa@hotmail.com

Matkan varausmaksu **100 €/hlö.** 28.02. sopimuksen mukaan (kuukautta ennen matkaa koko matkan hinta). Loppumaksu **176 €/hlö. + 75 €/hlö.** 28.04. mennessä
Ilmoittautuneille lähetettävässä kirjeessä on mukana esitätetty viisumikaavake ja täyttöohje, täytä se ja palauta osoitteella Vistamatkat Oy, PL 81/ Vistantie 24, 21531 PAIMIO 28.04. mennessä. Viisumia varten toimitettava myös:

- hyvälaatuinen passikopio kuvasivuaukeamasta
 - 1 kpl hyvälaatuinen vaaleataustainen värillinen passikuva
- Tarkista, että passisi on voimassa 6 kk matkan jälkeen ja että se on ehjä.

Matkan hinta perustuu 1.1.2017 vallinneisiin hintoihin ja määräyksiin sekä sovittuun minimilähtijämäärään, niiden muuttuessa pidätämme oikeuden muuttaa hintoja vastaavasti. **Vastuullinen matkanjärjestäjä matkatoimisto Vistamatkat Oy.**

Tule siekii mukkaa! Terveisin **Matti Puusa** ja Vistamatkalaiset

Vuoden karjalainen ruoka ja leivonnainen: Viipurilainen stroganov ja puolpielava

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut vuoden karjalaisen ruoan ja leivonnaisen. Viipurilainen stroganov on vuoden ruoka ja pyhäjärveläinen puolpielava on vuoden leivonnainen. Molemmat ohjeet ovat Jaakko Kolmosen kirjasta Karjalan ja Petsamon pitäjäruoat.

– *Karjalan Liiton naistoimikunta haluaa kunnioittaa Jaakko Kolmosen muistoa valitsemalla hänen teoksestaan Vuoden ruoan ja leivonnaisen*, kertoo naistoi-mikunnan puheenjohtaja Aira Viitaniemi.

– *Stroganov on helppo valmistaa suurellekin joukolle ja puolpielava on sopiva juhlaileiväksi.*

Viipurilainen stroganov

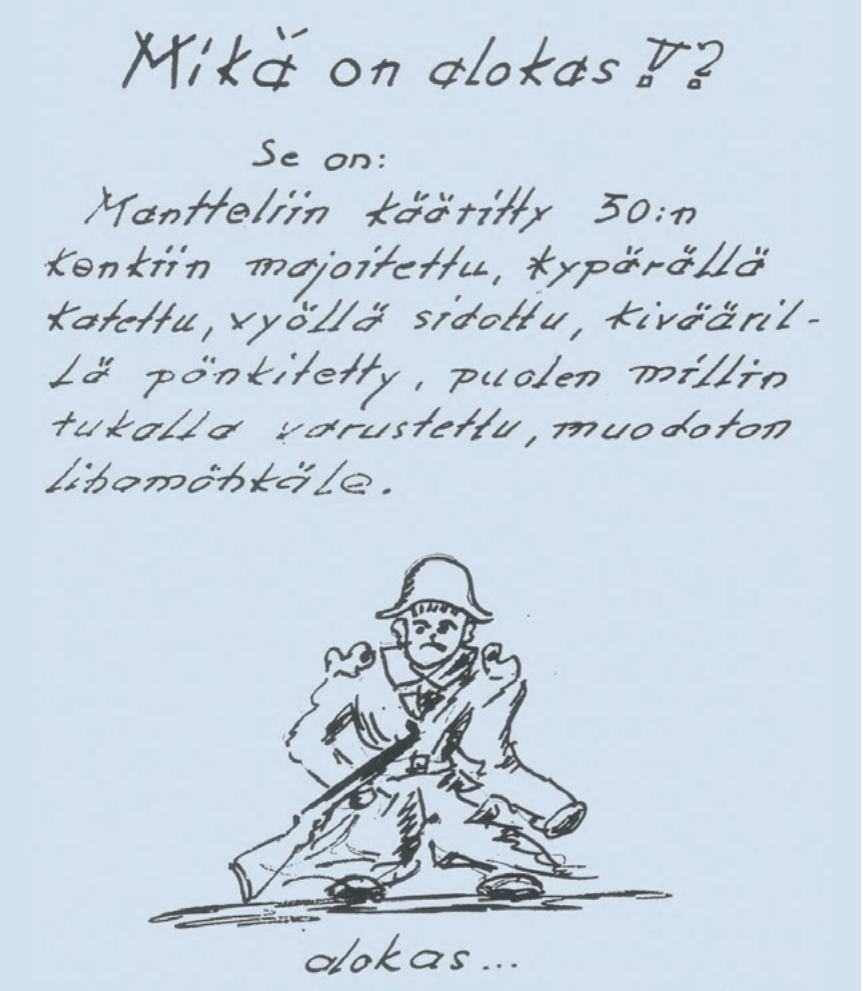
- ❖ 50 g voita
- ❖ 300 g naudan paahtopaistia
- ❖ 1 sipuli
- ❖ 10 pippuria
- ❖ ½ dl vehnä jauhoja
- ❖ 4 dl vettä
- ❖ 1 dl kermaa
- ❖ 2 rkl tomaattisosetta
- ❖ suolakurkkua

1. Kuumenna valurautainen pata tai pannu. Sulata voi ja ruskista sentin kokoiset liha-kuutiot.
2. Lisää pannulle hienonnettu sipuli ja murskatut pippurit. Sekoita pari minuuttia, kunnes sipulit pehmenevät. Nykyään käytetään myös tomaattisosetta, jota sekoitetaan minuutin verran ennen jauhojen lisäystä.
3. Lisää vehnä jauhot ja sekoita pari minuuttia. Vehnäjauhojen ei tarvitse välttämättä ruskistua.
4. Lisää lämmintä vettä vähän kerrallaan koko ajan puuhaarukalla sekoittaen. Anna kastikkeen suhionda viitisen minuuttia. Lisää kerma.

Lisää kastikkeeseen suolakurkkupaloja ja tarjoa lisäkkeenä perunamuusia.

Kronikka alokasajasta Uittamon kasarmilla

Tässä olis leirinuotion varjolla pieni kronikanpätkäkin tarjolla. Hiukan alokasajan juttua; se on kaikille varmaan tuttua. Oli monen pojan mieli varmaan äkeä ensikertaa noustessa Uittamon mäkeä. Taisi puida taskussa nyrkkiä, kun nousi noita portaita jyrkkiä. Täällä alettiin sitten sakkia hajottaa ja näihin viiteen tupaan majottaa. Kun itsekin olin aikani hosunut, olin ykköstupaan osunut. Ja kyllä ykköstuvan viulu aina ensinnä soi, hiihti se sitten tai tunaroi. Kun illalla tänne tultiin, voitiin epäillä aihetta, että nukkumaan päästiin ilman vaihetta. Pillin soittoon sitten kuitenkin herättiin ja kruunun vaatteet ylle kerättiin. Niin oli tullut tuota pikaa mokkeri joka pojasta vailla vikaa.

Vielä ensimmäisenä aamuna ei ollut niin haittaa, vaikka kauankin vaatteita yleen laittaa, mutta sitten parannettiin tahtia, kun minuuttikin jaettiin kahtia. Niin alettiin oppia sotilastaitoja, vaeltaa alokkaan polkuja kaitoja. Väliin patterin parhaaksi pyrittiin, mutta useinkin raskaasti tyrrittiin. Kohta pientä liikettä oli luvassa, jos ei huomio kajahtanut tuvassa. Päästiin perille asianhaaroista sekä ilma- että panssarivaaroista. Jos vesi nousee, se vallan on vakavaa, silloin yläpetille nousta saa, ja jos huitaisee jakkaran jalalla, saa työtä lasimestarin alalla. Kun vapaaehtoisena putkimiestä huudettiin, niin hänen ammattitaidollaan vessan pyttyä putsattiin. Ei muutenkaan paljon tarvinnut munia, kun jo kiireellä pantiin kokoon rivi junia; eikä moiset junat olleet mitään somia, siitä on kokemuksia omia.

Kasarmilla joskus käkikellonakin kukuttiin ja päivällä nukuttiin. Ensin pari minuuttia aikaa ja hiljaisuus hetkinen vaan ja herätys uus. Patteri käytävälle paririviin järjestyi! Asento! Ojennus! Lepo! Asento! Käännös oikeaan päin! Nukkumaan poistu! Mars mars! Petien laittoon oli kummaa taikaa, kun kolme minuuttia annettiin aikaa. Petin päätyjen ja sivujen tuli olla pystysuorat ja päältä tasainen kuin lattia – aivan laatikkomainen kuin tiiliskivi ja sängyt suorassa kuin rivi. Useimmiten patja sentään ehjäksi jää, vaikka peti saattoikin lentää. Täällä pakkia useinkin hinkattiin ja väliin liinavaatteita pinkattiin. Kaappi paras oli aina tarkasti sulkea; joku vieras voi tuvassa kulkea ja silloin melko varma oli asia: lukan paikka oli saapasrasvarasia. Mutta kivääristä vasta nähtiin vaivaa, kun patruunapesä puhtaaksi kaivaa. Ja sittenkin oli huono olo, jos likaiseksi jäi santsikolo.

Oli jalkaväkiharjoitus ikävää, kun aina oli suuntana lammen jää. Oli kentällä moisia kyyliä, jotka käyttivät tätäkin tyyliä: ensin lepo, asento, hevonen! Hyvät pojat – vielä kai muistatte sen. Voi onnitella mokuparkaa, jos jalka ei pitkään lepoon karkaa. Siksi kentällä huudettiin monet kerrat: ”Mitä hermoillette hyvät herrat!” Jos aterialla oli hiukankin tuuria vaan, pääsi keittiölle perunoita kuorimaan. Voi saada ylennyksenkin kohta ja – se oli perunateatterin johtaja. Toiset juoksi alas ylös V-lenkkiä, sen varrella ei ollut penkkiä. Kun juostiin liukkailla kengillä, voitiin kaatua moisella lenkillä. Ja kun muutenkin juostiin toisia päin, pian oli viisitoista miestä päällekkäin. Sen oli asiat pahiten vinossa, joka oli alimmaisena pinossa.

Mitäs tuosta; kestää ne jaksettiin, pikkuharmit jo naurulla maksettiin. Kun oltiin tykkimiehiä siis, tosin nuorempia, mutta siitä viis. Kun ei ollut päiviä jäljellä kuin jotkut harvat: kiväärin numerolla kun kerrotaan hevosen karvat, tulee oikea määrä, sanotaan, mutta lyhennystä siitä me anotaan. Pitäis tämän lorun jo opettaa, että paras on ajoissa lopettaa. Ei mitään puutu, älä suutu.

– **Urho Tolvanen** –
kirjailtu vuonna 1953

Näin Muolaa jäi elämään on Vuoden karjalainen pitäjäkirja 2016

”Näin Muolaa jäi elämään kirja kertoo mielenkiintoisella tavalla Muolaan pi-täjän vaiheista, evakkoon lähdöstä ja ajasta, jolloin palattiin hetkeksi takaisin kotiseudulle ennen lopullista lähtöä sieltä. Kirja paneutuu aiheeseen niiden muistojen kautta, joita heillä itsellään tai kirjaan haastatelluilla on omien van-hempien tai isovanhempien kertomina. Kirjassa on kuvattu myös Karjalan Liitolle ja sen alkutaipaleelle merkit-tävän henkilön, Liiton pitkäaikaisen puheenjohtajan, **Eemil Luukan** elämää. Kirjassa tuodaan hyvin esille karjalais-ten oma halu selvitä uusilla asuinsijoilla, hakeutuminen työhön ja halu oman perinteen ylläpitämiseen uusissa olin-paikoissa on ollut tärkeää.”

– **Eevaliisa Kurki** –
Karjalan Liiton 2. varapuheenjohtaja

Paljai jaloi – se lapsuuden koulutie

Saimme Joulutervehdyksen puhelimella, soitto poiki tämän kirjoituksen.

Taas kerran palautuivat nuo kansa-kouluajan koulumatkat mieleeni. Alkoi kolmas kouluvuoteni, nyt yläkoulus-sa. Opettajakin vaihtui, se oli suurin muutos. Opettajan sana oli nyt laki. Koulumatka pysyi kuitenkin sama-na. Muistelen nyt vähän niitä matko-ja. Silloin kun kotijärven yli ei päässyt paatilla, eikä jäät enää, tai vielä kulkijaa kestäneet, kulkijan oli kierrettävä järvi rantapolkuja kulkien.

Alkumatkan noin kilometrin, kul-jin yksin. Kylätietä, Alakujasia pitkin. Kohta Ahon jälkeen oli leveä Kivisii oja. Puro sai alkunsa monista metsälähteistä Rautasen kylän rajoilta aina Koiviston pitäjän puolelta saakka, sekä Vierii ja Virkasuolta. Kivisii oja laskee veten-sä Vonga haan läpi pelto-ojien kautta järveen.

Venän mäen jälkeen saankin sitten seuraa. Eino siellä jo odottaa. Olemme samalla luokalla. Me Eino kanssa vielä pikkupoikia. Saamme nyt seuraa naa-purin isoista tytöistä yläluokalla ole-vista Eevasta ja Lainasta. Tuo Eeva oli se Joulutervehdyksen soittaja. Meitä on nyt neljä saman koulutien kulkijaa. Tätä kirjoittaessani ei Lainaa eikä Einoa enää ole.

Eino kotipihasta laskeudumme jär-ven rantaan. Ei siellä mitään tietä ole, oli vain hyvin vetinen, ruohoinen rantapol-ku. Sieltä laskee järveen myös Hiek’oja eli Myllyoja, joka saa alkunsa Mömmön haassa Myrskymäen alla olevasta lähes kymmen metrisestä luonnonlähteestä. Kuljin koulumatkani mieluiten paljai jaloi heti kun opettaja antoi siihen luvan. Lupa tuli heti kun kotimme pohjoisrin-teeltä oli lumi sulanut. ”Kyllä se lumi kesti siellä kauan”. Ai ko se ol kepijää juosta ilman saappaita. Vesi vaan tirs-kui varpaitten välistä. Ei se mittää vaik saikii ”variksesaappaat” jalkoihe. Kyl ne sääret olliit kipiät ”siit ko ne alko pyki-mää”. Niih se laulo variskii keväällä. Tule tänne tuva taa, saat saappaat, saat saappaat.

Tytöille ei tietystykää sopint tulla kou-luu paljai jaloi. Katsokaapa sen ajan koulukuvia, kyllä niitä paljasjalka-kou-lulaisia on muissakin kouluissa. Ei jal-kinevalikoimakaan tietysti ollut suuri, mutta mukavuus ennen kaikkea. Järven ylihän pääsi talvella hiihtäen ja kesällä paatilla soutaen. Meidän kylän isot po-jat Arttu ja Urho seikkailivat Ojaniityn patopankin yli Suonpään kautta ros-puuttoaikana kouluun.

– 2.1.2017 **Pellonpoika** –

Suomi 100 -teema: Museoviraston kuvia vapaassa käytössä ja itsenäisyyden alun sanomalehdet kaikkien saatavilla Kansalliskirjastossa

Museoviraston Kuvakokoelmat on avannut yli 100 000 kuvaa kaikkien vapaasti käytettäväksi. Kuvien joukossa on mm. vanhaa grafiikkaa, näkymiä ja ihmisiä 1800-luvulta ja koko Suomen 1900-luvun kuvallinen kirjo. Kuvia on runsaasti 100 vuodenkin takaa ja uusimmat kuvat ovat 2000-luvulta. Kuvat ovat käytettävissä pääsääntöisesti CC BY -lisenssillä eli niitä uudelleen julkaistaessa on kuvaaja ja kuvalähde mainittava. Kuka tahansa voi käyttää kuvia lähes mihin tahansa vain keksiikään käyttää.

Finna-palvelussa olevat kuvat ovat matalaresoluutiokuvia. Niitä voi käyttää esimerkiksi verkkosivuilla tai niiden avulla voi kehittää erilaisia sovelluksia. Vain mielikuvitus on rajana.

Nyt vapaaseen käyttöön avatuissa kuvissa on kuvia Museoviraston Kuvakokoelmien historian, kansatieteen, suomalais-ugrilaisen, Suomen merimuseon ja rakennushistorian kokoelmista. Joukossa on myös kuvia ympäri maailmaa, sillä vertailevissa kokoelmissa on esimerkiksi Suomen Lähetysseuran kuvakokoelma ja 1900-luvun alun suomalaisten tutkijoiden eri puolilta maailmaa ottamia kuvia.

Museoviraston Kuvakokoelmia on kartutettu 1840-luvulta lähtien. Kokoelmissa on Suomen suurin historiallisen kuvan aineisto, yli 15 miljoonaa kuvaa. Kaikkien yhteiseen kansalliskokoelmaan otetaan edelleen kansallisesti ja valtakunnallisesti merkittävää vanhaa ja uutta kuva-aineistoa. Kokoelmista vain murto-osa on tähän mennessä digitoitu, mutta digitointia ja kuvien avaamista kaikkien käytettäväksi jatketaan koko ajan. Vapaa avaaminen mahdollistaa yhteisen kulttuuriperintömme entistä laajemman ja monipuolisemman käytön.

Kansallisen digitaalisen kirjaston Finna-palvelu on osoitteessa www.finna.fi.

Kokoelmassa on kuvia myös Johannesesta. Kuvahakua hankaloittaa oikean hakusanan ja rajauksen löytäminen. Haulla ”johannes” löytyy 3495 kuvaa, jossa on mukana kuvia henkilöistä, joiden nimi on Johannes.

Kuva Lappeenrannan museoiden kokoelmasta. Kuvaaja 1930-1939: Veikko Laulainen. Kuvateksti: Johannes; aikuisia ja lapsia sekä koira ryhmäkuvassa auton edessä. *Ota yhteyttä Johannes-Seuran toimistoon, jos tunnistat kuvan henkilöitä.*

Vaihtamalla hakusanaksi ”johanneksen” saa nähtäväkseen 398 kuvaa, joista monessa on Johanneksen kirkko. Ainakin pari kuvaa on Johannesesta, muut Helsingin, Tampereen tai muun paikkakunnan Johanneselle nimetystä kirkosta. Rajaukseksi kannattaa valita ”Verkossa saatavilla”.

Historiallinen sanomalehtikirjasto: Tutustu Suomen historiaan ja menneeseen aikaan digitoitujen sanomalehtien kautta!

Kansalliskirjasto on digitoinut kaikki Suomessa vuosina 1771-1920 ilmestyneet sanomalehdet, ja ne ovat yleisön saatavilla 1.2.2017 alkaen digi.kansalliskirjasto.fi-palvelussa. Pitkään voimassa ollut vuoden 1910 pysyvä raja on näin siirtynyt kymmenellä vuodella eteenpäin. Uutta aineistoa on noin 1,9

miljoonaa sivua. Uudemmat (1920 jälkeen ilmestyneet) digitoidut sanoma- ja aikakauslehdet ovat käytettävissä kaikissa vapaakappalekirjastoissa.

Sanomalehtiä on digitoitu yhteensä 4 283 359 sivua, joista vapaassa käytössä 68%. Aikakauslehtien digitoitu sivumäärä on 6 275 322 sivua, vapaassa käytössä 33%.

Pienpainatteiden kokoelma sisältää Suomen teollisuuden historian hinnastojen ja tuoteluetteloiden muodossa. Vapaassa käytössä on 129 465 sivua.

Pienpainatteista löytyy mm. Hackmanin selluloosatehtaan hinnastoja.

HACKMAN & Co
SELLULOOSATEHDAS
JOHANNES

Satavuotiaan Suomen kansallisruoaksi on valittu ruisleipä. Syksyllä 2016 kansallisruoasta järjestettyyn kansanäänestykseen osallistui lähes 50 000 suomalaista. Kärkijoukossa olivat myös karjalanpaisti, karjalanpiirakka sekä paistetut kalat perunamuusin kanssa. **Karjalanpaisti sai toiseksi eniten ääniä kansallisruokafinalisteista.**

Johannes-Kaijala-Metsäkylä 26.5.2007

Käki kukkui kuusikossa, tuuli hiljaa henki kun Metsäkylään patikoitsi seppä Ilmarin jengi.

Outi oli ensi kertaa mukana täss remmis ja hyvin selvis lehmänlajist pelkiss kippakengiss.

Pirjo peitti valkoliinall talon rappukiven

Iiris kattoi juhlapöydän, eikä lainkaan hiven.

Ennen kuin ol kuohupullo saatu edes auki Leevi vilaht pusikkoon kuin Paskojanuomaan hauki. Kaiveli ja kopsutteli hangoll maata tonki löysi jälleen kokoelmiin esineitä jonkin.

Eijaa taisi viehättääkin osa ompelukoneen Kaunon silmät kiinnittyivät komjaan honkaan moneen. Mukana ol kolmatt kertaa myöskin meidän Lassi Häntä painoi takastulless raskas tiilikassi.

Maritalle pihapiiri henki luonnonrauhaa suvun juuret esiin puski jostain hyvin kaukaa.

Yötä myöten riimitteli Pirkko rivit Lokiss jälleen kerran viimist kertaa mukana menneen opiss.

Tässä maailmassa mikään ei ole ikuista, eivät edes mummolaisiin pihan kaksi valtavaa kuusta. Ne olivat kaatuneet maahan ristikkäin talon kivijalan taakse.

Kahlil Gibran sanoo puusta näin:

Jonakin päivän olen puu.
Ja tuuli laulaa oksissani
ja aurinko tanssii lehdilläni.
Ja olen vahva ja kaunis
kaikkina vuodenaikoina.
Sillä elämä ei kulje taaksepäin
eikä viivy menneessä päivässä.

Muistoksi mukavasta Karjalan-matkasta toivoo

– Pirkko –

Komeiden kuusien suojassa Leevi, Maritta, Pirkko, Iiris, Eija, Pirjo, Outi, Lassi, Kauno sekä Onni Hänninen ja ystävä.

Suomi 100 luentosarja
Paimiosalissa klo 18

(Vistantie 18, Paimio)

Tammikuussa alkanut sarja jatkuu

To 16.2. FM Timo Joutsamo:

Suurten mullistusten vuodet 1917–1918 Paimiossa.

Ma 13.3. Sotahistoriaharrastaja Seppo Posio: Talvisota.

Huom! Vapaa pääsy. Paimion sotaveteraanit ja Paimion Karjala-seura tarjoavat luennon. Luento alkaa klo 18.30!

To 20.4. Prikatinkenraali Pentti Airio:

Paimiolaiset sodan koettelemuksissa 1939–1944.

Luennot syksyllä (tarkennuksia myöhemmin):

To 7.9. Suomenhevostasvattaja S. Posio: Suomenhevonen

To 12.10. Kirjailija Anna Kortelainen:

Elämää saarella: Vasili Kandinski ja Sergei Rahmaninov Suomessa 1917

Marras-joulukuu Historioitsija Timo Soikkanen: Kekkonen ja naiset

Pääsymaksu 6€/luento tai luentopaketti yht. 28€

Lippuja myydään myös ovella ½ tuntia ennen luentoja

Ilmoittautumiset ja lisätiedot:

www.opistopalvelut.fi/paimio tai p. 02 474 5316

Järj. Paimion opisto ja Paimion Karjalaseura ry

Pidämme oikeudet muutoksiin

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585

Faksi (02) 243 5100

Gsm (0400) 824 767

markku.hiiri@testipiste.fi

TOYOTA

autokorjaamo m.hiiri
testipiste

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoinna: keskiviikkoisin klo 12-17 ja kuukauden ensimmäisenä

ja kolmantena arkilauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone,

Kaija Sipilä, Outi Sivosavi ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset: *Leveä palsta (Kapea palsta)*

- korkeus enintään 8 cm = 65 € (40 €)

- korkeus enintään 10 cm = 85 € (50 €)

- korkeus enintään 12 cm = 100 € (60 €)

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2017:

Vuosikerta 30 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 35 €.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydettyäessä.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy